

Klicka på länkarna nedan för att ta dig till rätt tentamensuppgift.

		Nivå	
Tentamensuppgift	1	E	Huvudbudgets.
Tentamensuppgift	2	E	Resultatdiagram.
Tentamensuppgift	3	E	FK & RK.
Tentamensuppgift	4	E	Totalanalys.
Tentamensuppgift	5	E	Likviditetsbudget.
Tentamensuppgift	6	E	Kritisk intäkt vs verklig intäkt.
Tentamensuppgift	7	E	Marginalprocent.
Tentamensuppgift	8	E	Resultatdiagram.
Tentamensuppgift	9	C	FK ÷ TB/st.
Tentamensuppgift	10	C	Resultat.
Tentamensuppgift	11	C	Resultatdiagram.
Tentamensuppgift	12	C	Pålägg & marginal.
Tentamensuppgift	13	C	Utgift, utbetalning & kostnad.
Tentamensuppgift	14	C	Formler i kalkylark.
Tentamensuppgift	15	C	Påläggsprocent.
Tentamensuppgift	16	A	Volymminskning efter prisökning.
Tentamensuppgift	17	A	Totalanalys & kritisk volym.
Tentamensuppgift	18	A	Säkerhetsmarginal i procent.
Tentamensuppgift	19	A	Resultatdiagram & verklig volym.

Omdöme **E****[upp]****Uppgift 1**

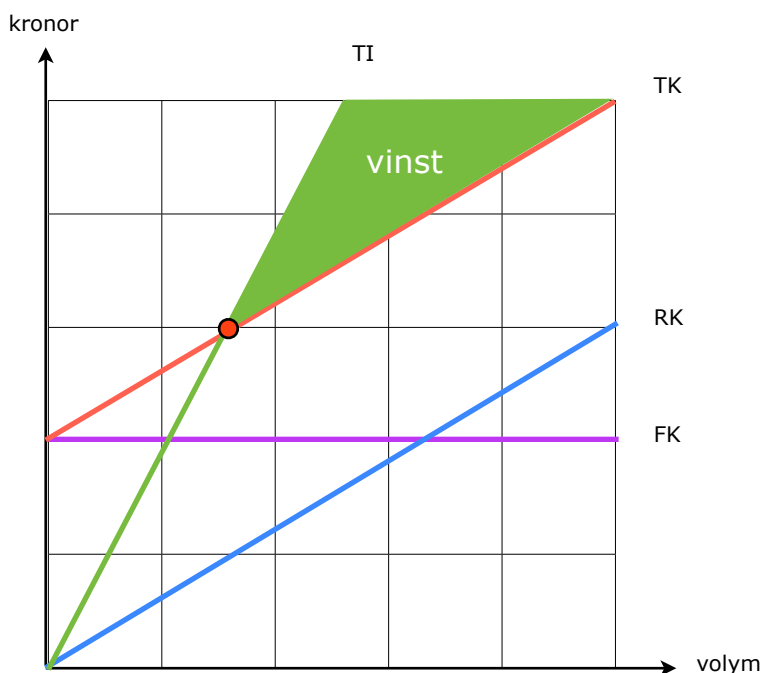
Vilka är våra vanligaste huvudbudgets?

svar

Resultatbudget, likviditetsbudget och budgeterad balansräkning.

Uppgift 2

Visa området för vinst i ett resultatdiagram

Vi visar strukturen.

Eftersom det är en öppen uppgift kommer dina svar se olika ut.

Uppgift 3

Vilken slags kostnad, FK eller RK, är flygbränsle hos SAS, varför?

svar

Det är rörliga kostnader eftersom bränsleförbrukningen förändras när verksamhetsvolymen förändras. Bränslet påverkas enbart när planen flyger.

Uppgift 4

Vad är det ett företag analyserar m h a en totalanalys?

svar

- De analyserar,
- Volymberoendet.
- Variablerna TI, RK, FK, TK.
- Relationen, $TI=TK$.

Omdöme **E****[upp]****Uppgift 5**

Vad visar en likviditetsbudget och hur ser den den schematiska uppställningen ut?

svar

Den visar företagets kortsiktiga betalningsförmåga.

- + IB [ingående balans].
- + Inbetalning.
- Utbetalning.
- = UB [utgående balans].

Uppgift 6

Vad har kritisk intäkt och verklig intäkt för relation i ett resultatdiagram?

svar

De behövs för att räkna fram säkerhetsmarginalen i kronor, d v s skillnaden mellan verkliga intäkter och kritisk omsättning, uttryckt i kronor. Därefter kan du även räkna fram säkerhetsmarginalen i %.

Uppgift 7

Hjulman specialtillverkar personliga ringklockor till den modemedvetne cyklisten. Det kostar företaget 250 kr att tillverka en ringklocka. Efter pålägg blir bruttovinsten 550 kr. Vad är företagets marginalprocent?

Pålägg i kr = **marginal i kr** 550 kr.
Försäljningspris exklusive moms 800 kr.

svar

Marginalprocent
= marginal i kr ÷ försäljningspris exklusive moms.
= $[550 \text{ kr} \div 800 \text{ kr}] \times 100$.
= **68,75 %**.

Uppgift 8

Markera de påstående som är korrekta.

- Linjen för TK lutar alltid med 45 °.
- Ett flexibelt företag har stora fasta kostnader.
- Nollpunkt innebär FK=RK.
- Linjerna för RK, TK och TI visas i ett säkerhetsdiagram
- Du får en negativ säkerhetsmarginal när volymen överstiger NP.

svar

Alla påståenden är fel.

Omdöme **C****[upp]****Uppgift 9**Beskriv varför formeln för kritisk volym är $= FK \div TB/st$.**svar**

För att få fram TB/st har du tagit $p/st - RK/st$. Det innebär att det enbart är de rörliga kostnaderna som påverkas. TB ska hjälpa till att täcka företagets FK och ge vinst.

Formeln visar hur många styck TB du måste ha för att även täcka in företagets FK. När både RK och FK täcks har du nått $TI=TK$.

Uppgift 10

PappersBLOMMAN tillverkar papperstapeter á la 50- och 60-tal. Företaget som verkar i Östersund visar nedan ekonomisk information.,

Rörliga materialkostnader	15 kr/st.
Rörliga lönekostnader	20 kr/st.
Övriga rörliga lönekostnader	30 kr/st.
Avskrivningar	300 000 kr.
Administrationskostnader	2 700 000 kr.

Tapetrullar, q	250 000 st.
P/st till grossist	100 kr/st.

Beräkna PappersBLOMMAN's resultat.

svar

Resultat
 $= TI - TK$
 $= P/st \times q - RK/st - FK$.

FK
 $= 300\,000\text{ kr} + 2\,700\,000\text{ kr}$.

$= P/st \times q - RK/st - FK$
 $= 100\text{ kr} \times 250\,000\text{ st} - [5\text{ kr/st} + 20\text{ kr/st} + 30\text{ kr/st}] \times 250\,000 - FK$
 $= 25\,000\,000\text{ kr} - 16\,250\,000\text{ kr} - 3\,000\,000\text{ kr}$
 $= 5\,750\,000\text{ kr}$.

Omdöme **C****[upp]****Uppgift 11****A.**

Visa formeln för den kritiska punkten.

svar

TI = TK. När TI = TK är resultatet noll.

B.

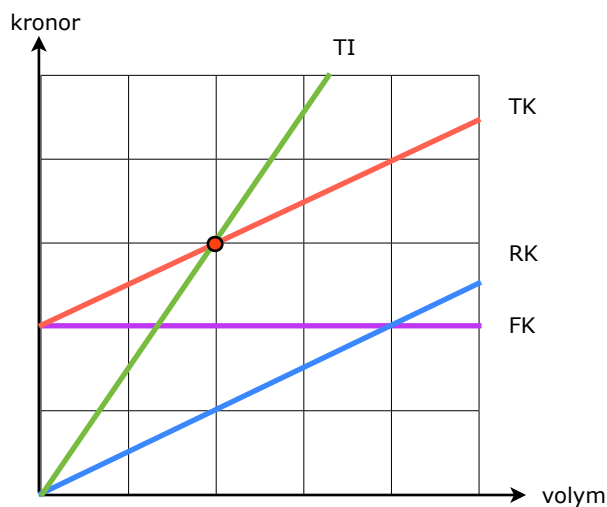
Beskriv den kritiska punkten.

svar

Den kritiska punkten, nollpunkten eller break even är den punkt där graferna för TI och TK skär varandra. När TI = TK är resultatet noll.

C.

Rita in och visa den kritiska punkten i ett resultatdiagram.

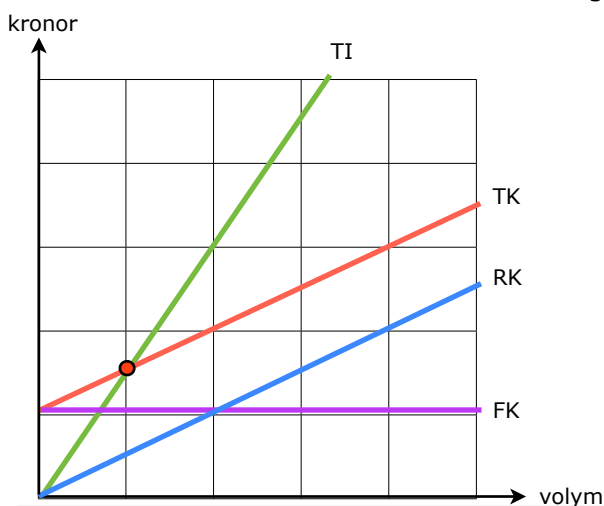

Vi visar strukturen.

Eftersom det är en öppen uppgift kommer dina svar se olika ut.

D.

Visa effekten av sänkta FK i ett resultatdiagram.

Om företaget byter lokaler för att sänka sina FK påverkar det NP direkt.

Det går snabbare att nå NP och snabbare att nå vinst.

Omdöme **C****[upp]****Uppgift 12**

Clara och Malte funderar på att starta upp egen verksamhet. De ska sälja små praktiska hyllor som passar att ha överallt i det designade och medvetna hemmet.

On the Wall AB har köpt ett parti hyllor från Marseille för 250 000 kr. Clara vill sälja dem för totalt 680 000 kr.

A.

Beräkna företagets bruttovinst.

svar

Bruttovinst i kronor
= Försäljningspris – inköpspris
= 680 000 kr – 250 000 kr.
= **430 000 kr.**

B.

Beräkna företagets marginalprocent.

svar

Marginalprocent
= bruttovinst i kronor ÷ med försäljningspriset x 100.
= 430 000 kr ÷ 680 000 kr x 100.
= **63,24 %.**

C.

Beräkna företagets påläggsprocent.

svar

Påläggsprocent
= bruttovinst i kronor ÷ ingående varukostnad, IVK x 100.
= 430 000 kr ÷ 250 000 kr x 100.
= **172 %.**

Uppgift 13

TRÄ-grossisten köper in en större svarv för 400 000 kr exklusive moms. Fakturan anländer den 25 oktober. Företaget nyttjar möjligheten att dela upp köpet över flera månader.

Den 25 november år 1 betalas 150 000 kr inklusive moms och den 25 januari år 2 betalas 225 000 kr inklusive moms. Slutbetalning görs i februari år 2. Svarven beräknas hålla i tio år. Visa utgift, utbetalning och kostnad år 1 och år 2.

Plats för lösning på nästa sida.

Omdöme **C****[upp]**

Uppgift 13 forts ..

Månad	Utgift	Utbetalning	Kostnad
Oktober, år 1	400 000		
November, år 1		150 000	
December, år 1			40 000
Januari, år 2		225 000	
Februari, år 2		125 000	
December, år 2			40 000

Uppgift 14

Nedan kalkylark ska påminna om Excel eller Numbers.
Skriv in korrekt formel i cell B4, B10, B11 & C1.

	A	B	C
1	IB		=B11
2	Inbetalning		
3	Försäljning A		
4	s:a inbetalning	=B3	
5	Utbetalning		
6	Varor		
7	Hyrer		
8	Reklam		
9	Löner		
10	s:a utbetalning	=summa(B6:B9)	
11	UB	=B1+B4-B10	

Omdöme **C****[upp]****Uppgift 15**

En grossist erbjuder en detaljist 60% marginal om de säljer till grossistens föreslagna cirkapris.

A.

Vad blir detaljistens pålägsprocent?

svar

Vi antar att försäljningspriset är 100 kr.

Marginal i kronor
= 100 kr x 0,60.
= 60 kr.

Inköpspris
= Försäljning – inköp
= 100 kr – 60 kr.
= 40 kr.

Pålägsprocent
= Pålägg i kronor ÷ Ingående varukostnad [inköpspriset]
= 60 kr ÷ 40 kr x 100. 40 kr = 100% + 20 kr = 50%
= 150 %.

eller

Vi antar att försäljningspriset är 650 kr.

Marginal i kronor
= 650 kr x 0,60.
= 390 kr.

Inköpspris
= Försäljning – inköp
= 650 kr – 390 kr.
= 260 kr.

Pålägsprocent
= Pålägg i kronor ÷ Ingående varukostnad [inköpspriset]
= 390 kr ÷ 260 kr x 100. 260 kr = 100% + 130 kr = 50%
= 150 %.

B.

Bevisa ditt svar.

svar

Försäljningspris
= inköpspris + pålägg i kronor
= 40 kr + [40 kr x 1,5].
= 40 kr + 60 kr.
= 100 kr.

Omdöme **A****[upp]****Uppgift 16**

Fredrik och Annicka diskuterar en eventuell prisökning och funderar på om de kommer att sälja mindre antal skjortor när de höjer sitt pris. Hur många % kan försäljningsvolymen sjunka utan att lönsamheten försämras?

Försäljningspris/st	600 kr.
Täckningsbidrag/st	150 kr.
Täckningsgrad	25%.
Försäljningsvolym	10 000 st.

Prishöjning 20 %

svar

$$\begin{aligned} P \text{ efter prishöjning} \\ &= 1,20 \times 600 \text{ kr.} \\ &= 720 \text{ kr.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} TB \text{ efter prishöjning} \\ &= [150 \text{ kr} + 120 \text{ kr}] \\ &= 270 \text{ kr.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} TG \text{ efter prishöjning} \\ &= 270 \text{ kr} \div 720 \text{ kr.} \\ &= 0,375. \\ &= 37,5 \%. \end{aligned}$$

Anta att försäljningsvolymen kan sjunka till Z st.

$$\begin{aligned} TTB \text{ ordinarie pris} &= TTB \text{ nytt pris} \\ 150 \text{ kr} \times 10\,000 &= 270 \text{ kr} \times Z \\ 1\,500\,000 \text{ kr} &= 270 \text{ kr} \times Z \\ Z &= 5\,555 \text{ st.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Möjlig minskning av försäljningsvolymen} \\ &= 10\,000 \text{ st} - 5\,555 \text{ st.} \\ &= 4\,445 \text{ st.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Möjlig minskning av försäljningsvolymen i procent} \\ &= 4\,445 \text{ st} \div 10\,000 \text{ st.} \\ &= 0,4445. \\ &= \mathbf{44,45 \%.} \end{aligned}$$

Bevis

$$\begin{aligned} 150 \times 10\,000 &= 1\,500\,000 \\ 270 \times 5\,555 &= 1\,499\,850 \text{ [avrundningsfel]} \end{aligned}$$

Omdöme **A****[upp]****Uppgift 17**

Saga och Ellinor har fått möjlighet att köpa en maskin från morbror Bertil i Älmhult. De får betala 300 000 kr exklusive moms. Avskrivning, ränta, service och el kostar dem 30 000 kr om året.

Deras maskin tillverkar 200 smörknivar av tall varje dag 360 dagar per år.

TG = 60%

P/st = 2,00 kr.

Beräkna tjejernas kritiska volym utifrån totalanalys.

svar

RK/st

$$\begin{aligned} &= [1 - TG] \times p/st. \\ &= 0,40 \times 2,00 \text{ kr/st.} \\ &= 0,80 \text{ kr/st.} \end{aligned}$$

eller

TB/st

$$\begin{aligned} &= p/st \times TG. \\ &= 2,00 \text{ kr/st} \times 0,60. \\ &= 1,20 \text{ kr/st.} \end{aligned}$$

RK/st

$$\begin{aligned} &= p/st - TB/st. \\ &= 2,00 \text{ kr/st} - 1,20 \text{ kr/st.} \\ &= 0,80 \text{ kr/st.} \end{aligned}$$

TI - TK = 0.

P/st \times q - RK/st \times q - FK.

FK = 30 000 kr.

P/st \times q - RK/st \times q - FK.

2 kr/st \times q - 0,8 kr/st \times q - 30 000 kr.

1,2 kr/st \times q - 30 000 kr.

q = 30 000 kr \div 1,2 kr/st.

q = 25 000 st.

Kan även lösas med bidragsanalys, men uppgiften krävde totalanalys.

NP

= FK \div TB/st.

= 30 000 kr \div 1,20 kr/st.

= 25 000 st.

Omdöme **A****[upp]****Uppgift 18**

Restaurang Vattentornet på RÅÅ har följande kostnader per måltid.
Med st menas måltid.

Genomsnittlig råvarukostnad	41 kr/st.
Rörlig kostnad för tvätt	12 kr/st.
Administrativ kostnad	7 kr/st.
Löner	5 000 000 kr.
Administration	500 000 kr.
Marknadsföring	1 000 000 kr.
Hyra	1 500 000 kr.
Antal öppna dagar	320 st/år.
Antal måltider per dag	200 st.
Genomsnittlig pris per måltid	160 kr/st.

Beräkna företagets säkerhetsmarginal i % räknat på volym.

svar

FK

$$= 5\,000\,000 \text{ kr} + 500\,000 \text{ kr} + 1\,000\,000 \text{ kr} + 1\,500\,000 \text{ kr.}$$
$$= 8\,000\,000 \text{ kr.}$$

TB/st

$$= p/\text{st} - \text{RK}/\text{st.}$$
$$= 160 \text{ kr/st} - [41 \text{ kr/st} + 12 \text{ kr/st} + 7 \text{ kr/st}].$$
$$= 160 \text{ kr/st} - 60 \text{ kr/st.}$$
$$= 100 \text{ kr/st.}$$

Kritisk volym

$$= \text{FK} \div \text{TB}/\text{st.}$$
$$= 8\,000\,000 \text{ kr} \div 100 \text{ kr/st.}$$
$$= 80\,000 \text{ st.}$$

Säkerhetsmarginal i st

$$= \text{verklig volym} - \text{kritisk volym.}$$
$$= [320 \text{ kr/st} \times 200] - 80\,000 \text{ st.}$$
$$= 64\,000 \text{ st} - 80\,000 \text{ st.}$$
$$= -16\,000 \text{ st.}$$

"Negativ säkerhetsmarginal."

Säkerhetsmarginal i %

$$= [\text{verklig volym} - \text{kritisk volym}] \div \text{verklig volym} \times 100.$$
$$= [64\,000 \text{ st} - 80\,000 \text{ st}] \div 64\,000 \text{ st.}$$
$$= -16\,000 \text{ st} \div 64\,000 \text{ st} \times 100.$$
$$= -25 \%.$$

Omdöme **A****[upp]****Uppgift 19**

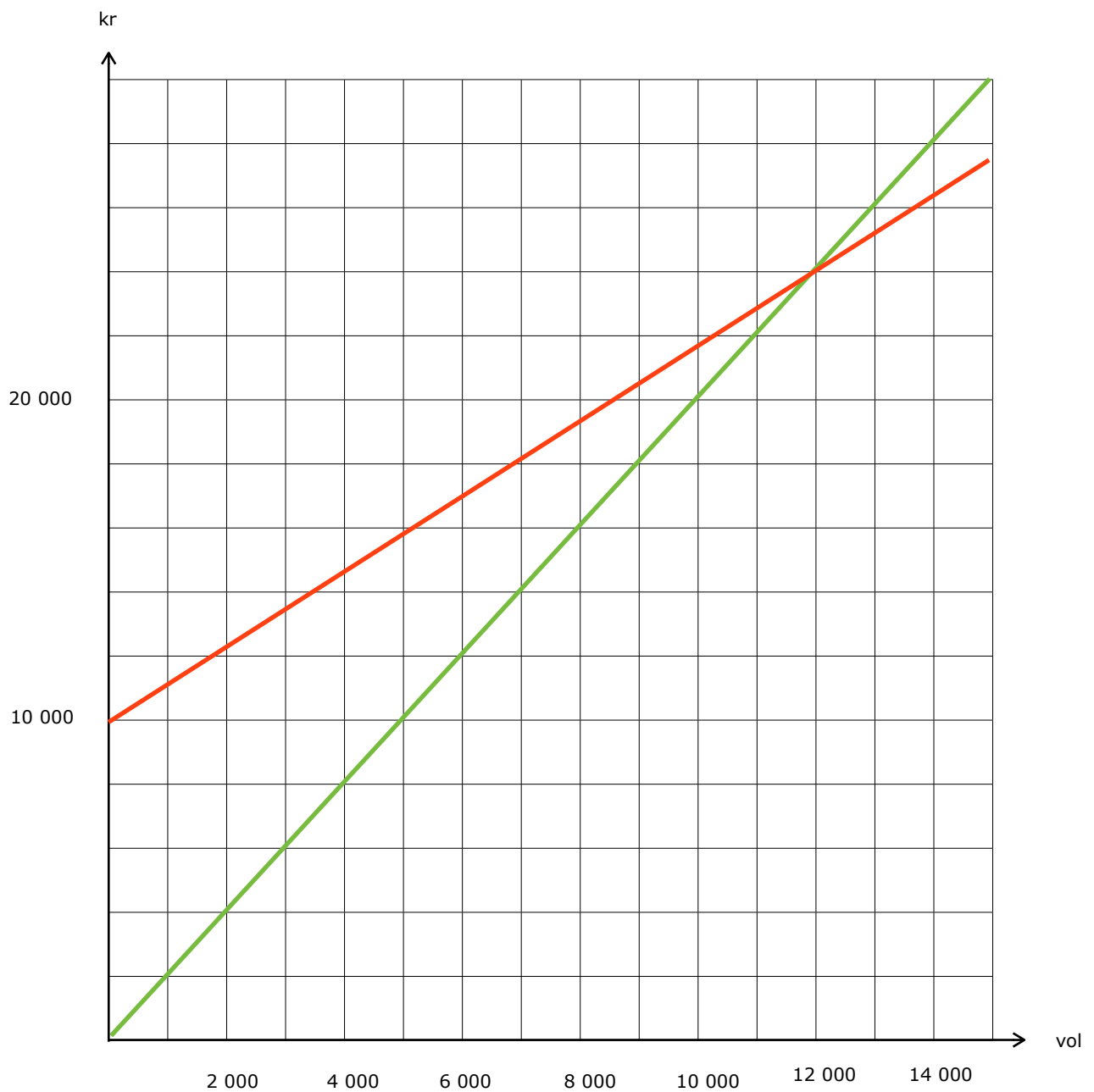
Nedan presenteras ett resultatdiagram för Hallstavik Trä & Svarv AB.
Företagets säkerhetsmarginal [volym] är 50%.

A.

Beräkna hur många röda svarvade adventsljusstakar företaget säljer?

B.

Bevisa ditt svar i uppgift A.

Omdöme **A****[upp]****Uppgift 19 forts ..****A.**

Beräkna hur många röda svarvade adventsljusstakar företaget säljer.

svar

Säkerhetsmarginal i %
= 50 %.
= 0,5.

Verklig volym
= x.

kritisk volym
= 12 000 st.

Säkerhetsmarginal i %
= [verklig volym – kritisk volym] ÷ verklig volym x 100.

0,5
= [x – 12 000 st] ÷ x

0,5 = [x – 12 000 st] ÷ x.

0,5 x = x – 12 000 st.

12 000 st = 1x – 0,5x.

12 000 st = 0,5x.

x = 12 000 st ÷ 0,5.

x = 24 000 st.

Verklig volym = 24 000 st

B.

Bevisa ditt svar i uppgift A.

svar

Bevis

Säkerhetsmarginal i %
= [verklig volym – kritisk volym] ÷ verklig volym x 100

= [24 000 st – 12 000 st] ÷ 24 000 st x 100

= 12 000 st ÷ 24 000 st x 100

= 0,5 x 100.

= 50 %.